

APOSTOLISEN SUKSESSIONIN ELI PERÄTTÄISJÄRJESTYKSEN MERKITYS

Pekka Ervastin esitelmä 14.9.1924

Apostolinen sukseSSIONI on, niinkuin tiedämme, roomalais-katolinen opinkappale, jota pidetään katolisessa maailmassa erittäin tärkeänä dogmina. Apostolinen sukseSSIONI tarkoittaa, että jokainen oikea roomalais-katolinen piispa – ja siis kaikki papit – on oikealla tavalla toisen oikean piispan tai oikeammin kolmen oikean piispan vihkimä ja virkaansa asettama. He sanovat roomalais-katolisessa kirkossa, että jos ei tätä sääntöä noudateta, katkeaa apostolinen sukseSSIONI, apostolinen seuranto, perättäisjärjestys, ja silloin on yhteys katkennut Kristuksen ja Hänen alkuperäisen seurakuntansa kanssa, ja silloin on seurakunta väärä, kerettiläinen.

Tämä on roomalais-katolinen oppi ja usko, ja he selittävät sen seuraavalla tavalla:

Rooman kirkko on apostoli Pietarin perustama. Hän oli Rooman ensimmäinen piispa, ja hänen perästään tuli toinen piispa, jonka hän oli virkaan vihkinyt. Ja sillä tavalla vihki aina edellinen piispa seuraajansa. Joidenkuiden aikojen kuluttua Rooman piispaa ruvettiin nimittämään paaviksi, ja paavi oli apostoli Pietarin seuraaja. Tämä on toinen puoli asiasta, ja toinen puoli on se, että jokainen piispa, joka on oikea piispa ja oikealla tavalla vihitty, on saanut virkansa ja vihkimyksensä vastaan semmoiselta piispalta, joka on oikein vihitty, että yhtämittäinen jakso menee apostoleihin saakka. Piispan vihkimys tapahtuu käsien päälle panemisella. Tällä tavalla käy tämän opin mukaan katkeamaton sarja piispoja, jotka aina ovat kiinni toisissaan siten, että toisen kädet ovat toisen pään päällä apostoleihin saakka, joten apostoleista on lähtenyt tuo ensimmäinen vihkimys, ensimmäinen henkinen vaikutus.

Tämä on nyt roomalaiskatolinen oppi. Me tiedämme, että protestanttisissa maissa ei tätä pidetä ehdottomasti arvossa. Kuitenkin voivat muutamat protestanttiset maat aivankuin ylpeillä siitä, että heillä on apostolinen suksessioni. Meillä oli Suomessa aina vuoteen 1884 saakka apostolinen suksessioni, mutta silloin katkesi se sentähden, että kaikki piispat kuolivat samana vuonna jokseenkin yhtäaikaa, ettei uutta piispaa voitu vihkiä täällä omassa maassa säilyttämällä apostolista suksessionia. Olisi tietysti voitu pyytää ulkomailta oikea piispa vihkimään, mutta sitä ei tehty. Suomalainen kirkko on siis ilman alkuperäistä yhteyttä Kristuksen kanssa roomalaiskatolisen kirkon mukaan.

Me tiedämme, että katolisissa maissa pannaan tähän apostoliseen suksessioniin niin paljon painoa, että jos syntyy uusi lahko tai kirkko, niin ollaan sangen arkoja siitä, että apostolinen suksessioni on olemassa. Kaikki, jotka teosofiaa harrastavat, tietävät, että Englannissa on syntynyt kirkko, jota nimitetään „Vapaamieliseksi katoliseksi kirkoksi“, ja tämä kirkko, johon ottaa osaa paljon teosofeja, on erityisesti pannut painoa siihen, että sillä on apostolinen suksessioni; se on oikea kirkko, sen piispat ovat saaneet oikean piispan vihkimyksen. Englannin kirkko, kuten myös Ruotsin, on epävarmalla kannalla, onko sillä apostolista suksessionia.

Meidän täytyy totuuden etsijöinä tutkia tämmöistä oppia, seikkaa, juuri sentähden, että olemme totuuden etsijöitä. Emme saa väheksyä tämmöisiä oppeja, ettei niistä kannattaisi ottaa selvää. Meidän pitää tutkia sentähden, että jos hieman ajattelempa asiaa, on semmoisissa opeissa paljon sisältöä. Jos on totta, että tuommoisen apostolisen suksessionin kautta yhteys Kristukseen ja hänen apostoleihinsa on katkeamatta säilynyt, silloin on selvää, että siinä semmoisessa kirkossa ja uskonnossa on jotain enemmän kuin semmoisessa seurakunnassa, kirkossa, joka itse ilman muuta on luonut oppinsa ja jumalanpalvelusmuotonsa ja seremoniansa. Jos toisessa on kaikki

käynyt perintönä ensimmäisestä perustajasta saakka, on asia toinen, kuin jos joku yht'äkkiä keksii. Sentähden on hyvä, että totuuden etsijä tutkii tämmöistä asiaa. Hän ei lykkää mitään opinkappaletta luotaan arvottomana ja turhanpäiväisenä, ennenkuin hän on sitä tutkinut.

Siis kysymme ensin, millä tavalla tämä katsantokanta apostolisesta suksessionista on syntynyt. Mitä järkeä siinä on alkuaan ollut niiden mielestä, jotka panivat siihen niin paljon painoa? – Kun ajattelemme niitä vuosia, niitä muutamia vuosia, kuukausia ja päiviä, jolloin suuri natsarealainen Mestari, Jeesus Kristus, vaelsi maan päällä Galileassa, jolloin hän kulki ympäri hyvää tehden, parantaen sairaita, auttaen ihmisiä ja opettaen, saarnaten, puhuen, niin me ymmärrämme, että hänen työtä tehdessään, hänen läsnäollessaan ei ole kirkkoa, ei seurakuntaa, ei jumalanpalvelusta, ei mitään. Hänhän oli se jumalallinen opettaja, joka kokosi ihmiset ympärilleen, hän heille puhui, heitä neuvoi, ja hän opetti heille, että Jumala on henki, että Jumalaa on palvottava hengessä ja totuudessa, ei millään vuorella, ei missään temppelessä. Ja ne, jotka kuulivat, ottivat vastaan hänen opetuksensa istuessaan hänen jalkainsa juuressa, ne tunsivat että koko maailma oli se temppele, jossa nyt palvotaan Jumalaa. Jokainen tunsi, ettei voi ajatella niin ihanaa käsin rakennettua temppeleä, jossa hän olisi voinut puhua; hän tarvitsi Jumalan rakentaman temppelein. Kun hän puhui, silloin täytyi lintujen olla kuulemassa, auringon täytyi paistaa tai tähtien välkkyä. Hänhän oli kuin ääni itse suuresta luonnosta, hänen sanansa menivät jokaisen omaantuntoon ja sisäiseen tajuntaan. Ei tarvittu minkäänlaisia juhlallisuuksia, ei ulkonaisia menoja, sillä hän itse oli ruumistunut juhlallisuus, jumalallisuus. Kaikki ymmärsivät, että oli totta, kun hän sanoi: „Jumalaa on palvottava hengessä ja totuudessa.“ – Jokainen tunsi, että niin se on. Ja kun he ajattelivat, miten he juutalaisina kokoontuivat synagogeihin, kuulivat pappien lukuja, noudattivat seremonioita ja temppejuja jokapäiväisessä elämässään, niin he ymmärsivät, että nyt on

toinen sanoma tullut, on toinen aika, nyt he saavat ymmärtää totuuden, ei ole välittäjiä ihmisen ja Jumalan välillä. Jokainen ihminen on Jumalan poika, jokainen on lapsen asemassa ja voi luottamuksella puhutella taivaallista Isäänsä. Ja he tunsivat jokainen, että he olivat itse omia pappejaan.

Tämä oli se ihmeellinen vapautus, se hengen nousu, minkä Jeesus toi mukanaan. Mutta miten kävi? – Hän oli täällä vähän aikaa, sitten hän siirtyi toiseen maailmaan, ja hänen oppilaansa, opetuslapsensa, seuraajansa, jäivät jällelle. Niistä apostolit olivat vanhimmat, perehtyneimmät, enimmän ja syvimmin asioiden sisällä. Jeesus oli itse nimittänyt muutamat opetuslapsistaan apostoleiksi. Hän oli kerran lähettänyt 72 ulos uutta sanomaa levittämään, mutta ne 12, jotka olivat hänen luonaan aina, olivat saaneet syvimmin ymmärtää elämän arvoituksen. Ja nyt, kun Jeesus Kristus oli siirtynyt pois näkyväisestä maailmasta, apostolit jäivät ikäänkuin jatkamaan sitä työtä, jota ei voinut jatkaa. Sillä kuka heistä olisi kyennyt jatkamaan Jeesus Kristuksen työtä! He tunsivat, että olivat kykenemättömät sitä tekemään, ja kuitenkin heidän täytyi sitä jatkaa.

Nyt oli jo paljon seuraajia, kannattajia, jotka olivat Kristukselta itseltään kuulleet uuden sanoman. Luonnollista oli sentähden, että nyt, kun ei enää jokainen saanut ajatella yhtä ainoaa, joka voiman lähteenä oli ollut heidän keskellään, nyt täytyi jokaisen ajatella toisia, kaikki saivat ajatella toisiaan. He tunsivat, että he yhdessä olivat saaneet tuon sanoman säilytettäväksi ja levitettäväksi. He eivät enää olleet paljaita yksilöitä, jotka ryhmittivät yhden ihanan, suuren yksilön ympärille, vaan he tunsivat itsensä veljiksi keskenään. Heitä oli kaikkia kohdannut sama ihmeellinen ilo, että olivat saaneet kuulla hänen sanomansa, ja he kaikki olivat kokeneet sen saman surun, että hän oli heidät jättänyt, ja he olivat nyt yksin ilman sitä ihanaa paimenta. Nyt veljestunnelma heissä heräsi, ja silloin oli aivan luonnollista, että muodostui seurakunta, ja vähitellen useampiakin. Tämä tuli itsestään olojen pakosta, ja luonnollista

oli myös, että apostolit, jotka enimmin olivat olleet Mestarin kanssa, jotka enimmin olivat kuulleet hänen sanojaan ja opetuksiaan, jäivät johtavaan asemaan. Ja kun useampia seurakuntia syntyi, niin joko toisten heistä oli matkustettava niiden luo tai he lähettivät jonkun muun sopivan henkilön. Ja silloin oli myös luonnollista, että ne, jotka olivat uskossa ja tiedossa vanhimmat, tulivat seurakunnissa johtavaan asemaan. Ja luonnollista oli, että niistäkin joku sitten kohosi ja hänestä tuli aivankuin ylimmäinen kaitsija, episkopos, piispa.

Ensimmäisinä kristittyinä aikoina ei ollut mitään pappeja semmoisessa merkityksessä, kuin nyt. Silloin säilytettiin ehjänä tuo traditio, mikä oli saatu Mestarilta itseltään, ettei pappeja tarvita, jokainen oli itse pappi. Sentähden seurakunnan kokouksessa kuka tahansa sai puhua; kenen yli henki tuli, hän avasi suunsa ja puhui. — Jos ajattelemme pientä vastaavaisuutta meidän päivinämme, niin muistamme, miten on esim. teosofisessa liikkeessä. Siinä on myös uusi sanoma saatu, mutta ympäri maailmaa on muodostunut ja muodostuu pieniä joukkoja, seurakuntia, joita nimitetään loosheiksi, ja jotka kokoontuvat jäsentensä ylösrakentamiseksi. Niissä on luonnollisesti joku puheenjohtajana, mutta niissä saa jokainen puhua, kertoa, mitä hänen sydämellään on, saa pitää esitelmiä, puhua semmoista, mistä hän luulee olevan toisille hyötyä. — Sillä tavalla oli ensimmäisenä kristittyinä aikoinakin. Ja ihmiset olivat silloin, niinkuin nytkin, eri tavalla lahjakkaita: toiset olivat puhujina eteviä, toiset Kristuksen sanojen muistajina ja tulkitsijoina, toiset profetoivat, toiset lankesivat hurmostilaan ja puhuivat salaperäisiä asioita. Apostoli Paavali nimenomaan sanoo, että toiset saivat armonlahjan hurmostilassa puhua kielillä asioita, joita ei kukaan ymmärtänyt, mutta hän lisää hieman leikkisästi, että hänen mielestään on vielä suurempi lahja, jos jollakulla on taito ymmärtää, mitä tuo toinen puhuu. Ja hänen mielestään suuri hengen lahja oli sekin, että saattoi minkäänlaiseen hurmostilaan menemättä puhua ymmärrettävästi ja järjellisesti, kuten hän itse.

Kaikki apostolit selvästi tiesivät, mitä puhuivat, he eivät menneet minkäänlaiseen hurmostilaan, he joutuivat ainoastaan inspiratsioonitilaan, joka on toista. He eivät kadottaneet itseään, eivät joutuneet pois itsestään, vaan olivat täysin omana itsenään, mutta ottivat vastaan inspiraation korkeudesta.

Nämä kaikki ilmiöt olivat tavallisia ensimmäisinä kristittyinä aikoina. Ja myöskin voimme ymmärtää, että seurakunnat itse arvostelivat ja valikoivat. Luonnollisesti he saattoivat sanoa jostakusta jäsenestään: „Tuon kielillä puhumista emme halua kuulla; on parempi, että hän vaikenee.“ – Mutta toisesta taas saattoivat sanoa: „Tuo on hyvä sananselittäjä, hän osaa puhua niin, että meillä on siitä hyötyä.“ – Täten aivan itsestään muodostui jonkinlainen henkinen tehtävä muutamille ihmisille, jonkinlainen henkinen virkatoimi. Ja tuli myöskin tavaksi luonnollisesti, että ne, joilla oli erityisiä hengenlahjoja, saivat aivan kuin siunauksen apostoleilta. Jokainen, joka tuli kristityksi apostolein aikana, kastettiin ja siunattiin. Ja kun apostoli panemalla kätensä hänen päänsä päälle siunasi hänet, tuntui tuosta uudesta kristitystä, niinkuin hän olisi saanut kasteen, kuin olisi puhdistunut kaikista synneistä. Hänhän oli käynyt läpi pitkän opetusajan, ja sen päättyessä hänet kastettiin, jolloin apostoli siunasi hänet. Kun tuo ihmeellinen pyhä apostoli pani kätensä hänen päänsä päälle, hän tunsu, että taivaat hänelle aukenivat. Tietysti ne ihmiset, jotka olivat erikoisesti henkisesti lahjakkaita, tunsivat tämän voimakkaimmin. Ja kun he sitten lähetettyinä toisiin seurakuntiin niitä johtamaan taas ottivat vastaan siunauksen apostolilta, he tunsivat, että he olivat pyhästi vastaanottaneet tehtävänsä ja toimensa. He tunsivat, että heille oli uskottu korkea, ihmeellinen, jumalallinen tehtävä, jota he eivät saaneet pettää.

Jos ensimmäisinä vuosikymmeninä Kristuksen kuoleman jälkeen oli luonnollista, että piispat tällä tavalla olivat saaneet vihkimyksen apostoleilta, niin oli taas luonnollista, että kun taas apostolit olivat kuolleet – siis seuraavana vuosisatana – että

kristityt silloin, yksilöt ja seurakunnat ajattelivat, kun heillä oli joku lahjakas opettaja nousemassa: „Meidän pitää lähettää sinut jonkun semmoisen piispan luo, joka sai vihkimyksen apostolilta, että sinäkin tulisit hänet vihkimäksi.“ – Tämä oli luonnollinen ajatus, se heräsi itsestään ihmisissä. Ja sillä tavalla oli ihmisten mielessä ensimmäisenä vuosisatana suurena ja tärkeänä totuutena tuo, että oikeat johtajat olivat saaneet siunauksen niiltä, jotka taas olivat saaneet siunauksen apostoleilta tai heidän opetuslapsiltaan. Ja sillä tavalla syntyi itsestään käsitys apostolisesta suksestionista.

Tämä oli siis tuon opinkappaleen historiallinen syy. Mutta nyt me kysymme: jos asia olisi tällä tavalla käynyt, aivan näin luonnollisella, epäitsekäällä tavalla, läpi aikojen, silloin me voisimme täydestä sydäimestä hyväksyä tämän apostolisen suksestionin, ymmärtää sen ja tunnustaa, että siinä oli jotain pyhää. Mutta mitä näyttää historia, mitä historialliset tosiseikat osoittavat? Onko pyhyys katkeamatta tällä tavalla säilynyt? – Historialliset tosiseikat näyttävät meille, ettei pyhyys ole tällä tavalla säilynyt. Ensinnäkin tiedämme, että paavin pyhyys, asema Pietarin edustajana on hyvin epävarma, se on todistamaton asia. Paavi ei ole Pietarin välitön seuraaja. Historiallisesti ei tiedetä, onko Pietari käynyt Roomassa, mutta se on hyvin luultavaa. On niin kauniita legendoja siitä, että voimme pitää aivan luultavana, melkein varmana asiana, että Pietari kävi siellä ja kuoli siellä marttyyrikuoleman. Mutta että hän olisi Rooman ensimmäinen piispa, sitä ei voi todistaa, se on aivan tuulesta temmattu. Hän oli Roomassa ja oli siellä vankilassa ja kuoli marttyyrikuoleman, mutta ei toiminut Rooman piispana. Ja se mies, joka oli Rooman ensimmäisenä piispana, Linus-niminen, ei ollut Pietarin opetuslapsi eikä saanut siunausta häneltä.

Siis tämä roomalaiskatolinen oppi, että paavit ovat apostoli Pietarin jälkeläisiä, raukeaa tyhjiin. Toista on, että saattaa olla piispojen kesken tämmöinen apostolinen suksestioni, vaikka vaikeaa on historiallisesti todistaa, että se katkeamatta olisi

jatkunut; mahdotonta se ei kuitenkaan ole, vaikka Rooman piispat eivät alkuaan kuuluneet siihen. On valheellinen oppi, että Rooman piispa olisi ollut Pietarin jälkeläinen.

Ja sitten on toinen asia huomattava. — Jos apostolisessa suksessionissa olisi pyhä siunaus kulkenut polvesta polveen katkeamatta, silloin olisi pitänyt myöskin pyhyiden kulkea perintönä polvesta polveen. Siinähan taas historialliset tosiseikat osoittavat, ettei niin ole asian laita. Me tiedämme sekä paaveista että piispoista, että heidän joukossaan on ollut sellaisia, jotka ovat olleet vallanpyyhtäjiä, ihmisiä, jotka eivät tiedä mitään Kristuksen opista. Me tiedämme, että paavin istuimella on istunut ihmisiä, jotka ovat olleet julmia tyranneja. Me tiedämme myöskin, että piispoina on katolisessa kirkossa ollut semmoisia olentoja, jotka ovat harjoittaneet mitä suurinta julmuutta esim. kerettiläisiä kohtaan.

Sentähden meidän täytyy kysyä: missä on tuo apostolinen suksessionin henkisenä totuutena? — Ja meidän täytyy vastata: henkisenä todellisuutena tuskin sitä on olemassa. Eikö se ole ainoastaan ulkonainen muodollinen seikka, jossa ei ole mitään pyhää sisältöä? — Muistakaamme, että mad. Blavatsky esiintyessään tuomitsi tämän opin apostolisesta suksessionista harhaopiksi; hän sanoi: „Ei semmoista ole olemassa.“ — Hän tarkoitti silloin asiaa juuri henkiseltä kannalta. Vaikka muodollisesti olisi olemassa katkeamaton sarja, niin henkisesti se ei pidä paikkaansa; ei apostolinen pyhyys ole olemassa papeissa kaikkialla roomalaiskatolisessa kirkossa. Ja me tiedämme, että Mestarit, jotka kirjeissään mr. Sinnett'ille y. m. toivat esille opetuksiaan, sanoivat: „Kaksikolmasosaa ihmiskunnan kaikista kärsimyksistä tulee kirkon, pappien ja uskonnon kautta. Jos ihmiskunta vapautuisi kaikista niistä painajaisista, joita juuri nämä laitokset tuovat mukanaan, niin ihmiskunta eläisi onnellista elämää.“ — Ja kuitenkin meidän täytyy huomata, että Mestarit, samoin kuin mad. Blavatsky, puhuivat asiasta henkisesti, katsoivat hengen silmillä, ja silloin he arvelivat tällä tavalla.

Niin mekin arvostelemme, henkisesti katsoen me sanomme ehdottomasti: Jumala on itse se suuri elämä, joka on kaikkialla. Jokainen ihminen on Jumalan poika, lapsi, ei mitään tarvita, ei kirkkoja, ei pappeja, ei jumalanpalvelusmuotoja, ei seremonioita, ei mitään. Ihminen voi välittömästi elää totuudessa, ihminen voi rakastaa, voi olla puhdas ihminen ilman kaikkia noita turhuuksia. – Näin me sanomme henkisesti. Mutta katsokaamme myös tosiasioita silmiin: missä on niitä on ihmisiä, jotka näin osaavat tuntea, menetellä? Jos niitä ihmisiä on joskus esiintynyt historiassa, niin he elävät sillä tavalla, he eivät tarvitse kirkkoja eikä pappeja, he ovat jumalallisia olentoja itse, esiintyvät itse Jumalan Poikina, puhuvat auktoriteetilla, tekevät voiman töitä, eivät pelkää mitään, eivät kaipaa mitään, eivät tarvitse mitään, sillä koko maailmankaikkeus on syvimmissä salaisuudessa heidän omansa.

Mutta sellaiset ihmiset ovat harvassa, yleensä me ihmiset olemme täynnä itsekkyyttä ja eläimellisyyttä, täyttä kaikkea pahaa, turhamaisuutta, kateutta ja pikkumaisuutta. Me emme voi sitä kieltää. Ja sentähden me kysymme: „Millä tavalla pitää meitä ihmisiä auttaa? Pitääkö meille sanoa: sinä olet Jumala ja sinun pitää elää niinkuin Jumala.“ – Meidän pitää kyllä se tietää ja meidän pitää yrittää elää niin, mutta useimmat ihmiset eivät voi edes yrittää. Miten siis pitää meitä auttaa? – Me näemme, että elämä kulkee omaa historiallista kulkuaan. Kun katselemme tätä meidän yhteiskuntaamme, sanomme: tämä on niin huonosti järjestetty, tässä ei saa asua niinkuin tahtoisi, täytyy syödä huonosti, olla puettu huonosti; miksei voisi olla toisin? – Näin me arvostelemme tätä yhteiskuntaa. Silloin me kuulemme Jumalan äänen, joka sanoo: sinä olet itse Jumalan Poika, ole itse, niinkuin sinun tulee olla. – Mutta sitä eivät ihmiset osaa. Jos on useampia ihmisiä yhdessä, jotka sanovat, että tämä yhteiskunta on huono, niin he päättävät laittaa sen paremmaksi. Mutta miten? Tavallisesti niin, että tappavat toisia, kun koettavat laittaa paratiisia. Mutta mitä vastaa kokemus, historia? – Se vastaa: onni

ei tule, asiat eivät tule paremmiksi, sillä ihminen on vielä eläimellinen olento, elämä pitää häntä kovassa koulussa. Historiallinen kehitys pitää häntä vielä kurissa. Hän ei jaksakaan vapaasti nousta historian yläpuolelle, vaan on elämän lainalainen; sentähden nämä yhteiskunnat pysyvät, muuttuvat vähän, mutta eivät tuhansiin vuosiin, eivät satoihintuhansiin vuosiin ole juuri muuttuneet.

Sentähden juuri, että me olemme vähän leimattuja olentoja, jotka emme osaa olla vapaita, hyviä ja pyhiä, sentähden me itse myöskin aina sisäisesti vaadimme, että saamme ulkonaisesti aikaan sen, että kaikilla ulkonaisilla tavoilla, uskonnollisilla ja kirkollisilla ja jumalanpalvelusmuodoilla ja kaikilla pyrkimyksillä koetetaan meitä ihmisiä kasvattaa. Me tarvitsemme semmoista apua, joka aivankuin viekoittelee meitä: koeta nyt vähän paremmaksi tulla, ajattele parempia asioita edes muutaman minuutin ajan. – Harvat ovat ne ihmiset, jotka omasta halustaan aamusta iltaan ja illasta aamuun ajattelevat Jumalaa, jotka eivät muuta tahdo ja etsi, kuin Jumalaa, eivät saa rauhaa, elleivät joka hetki elä Isän Jumalan yhteydessä. Ja sentähden tarvitaan jotain, joka vähän järkyttää meitä, jotka olemme laiskoja. Nämä yhteiskunnat ja kaikenlaiset laitokset kasvattavat meitä, sentähden me panemme vaistomaisesti arvoa erilaisille asioille. – Ajatelkaamme vanhoja kuningaskuntia. Kuka piti tulla kuninkaaksi entisen kuninkaan jälkeen? – Kruununperillisen. – Ja kuka oli kruununperillinen? Se oli kuninkaan oikea poika, jossa virtasi kuninkaan verta. Se oli oikea kruununperillinen ja oikea kuningas vasta. Saattoi kyllä olla vallantavoittelijoita, mutta he eivät olleet mitään, vasta kun oikea kruununperillinen tuli kuninkaaksi, tuntui kansan mielestä turvalliselta, tuntui, että Jumala oli hänet määrännyt kuninkaaksi. Ja käytännöllisesti katsoen oli se mitä suurinta harhaa, sillä oliko mitään takeita siitä, että kuningas oli hyvä? – Ei ollenkaan. Oikea perillinen kuninkaana voi osoittautua mitä suurimmaksi tyhmeliiniksi; hänen isänsä oli ehkä hyvä hallitsija, mutta hänestä saattoi tulla

tomppeli – ja kuitenkin kansa kunnioitti häntä, eikä olisi tahtonut, että joku sen joukosta olisi tullut kuninkaaksi; kruunun piti olla sen päässä, joka oli sen perinyt. – Sillä tavalla ihmiset ajattelivat.

Ajatelkaamme sitten tasavaltaa. – Kuningaskunnissa ajateltiin, että ensimmäinen kuningas oli tullut jotenkin Jumalasta, sentähden kuninkaat sanoivat: „Jumalan armosta olen minä kuningas.“ – Onko meillä tasavalloissa yhdentekevää, kuka on presidentti? – Ei suinkaan. Hänen täytyy olla oikealla tavalla valittu. Ei meitä tyydytä, että joku menee itse ja sanoo, että hän on presidentti. Me tahdomme, että presidentti on se mies, jonka me olemme oikealla tavalla valinneet. – Mutta onko takeita siitä, että hän osaa hyvin hallita? – Ei, mutta me valitsemme hänet. Ei kokonainen kansa voi tuntea jotain määrättyä ihmistä. Meidän on mahdotonta keksiä joku semmoinen presidentiksi, että voisimme antaa hänelle täyden vallan, sentähden me rajoitamme hänen valtansa mitättömäksi. Sentähden juuri, että emme osaa valita semmoista, jolle sanoisimme: „johda meitä, järjestä meidän olomme“, olemme aivan samassa asemassa, kuin kuningaskunnissa. Me koetamme vain välttää suuremmalla taidolla semmoisia vastuksia, joita yksinvaltiaat voivat saada aikaan.

Me ihmiset, koska emme ole täydellisiä henkiolentoja, uskomme muotoihin, meidän on pakko uskoa niihin: kuninkaan vereen, joka kulkee perintönä, presidenttiin, joka on oikealla tavalla valittu. Ja sentähden me myöskin aina olemme uskoneet seremonioihin ja siihen apostoliseen suksessioniin, että jos joku on piispa, johtaja jossain kirkossa, seurakunnassa, pitää hänen olla oikealla tavalla siihen valittu, määrätty ja vihitty. Emme me esim. Suomessa tunnustaisi ketään pappia piispaksi, ellei hän olisi ottanut vastaan piispan vihkimystä, ellei kirkko ole ordinoinut häntä piispaksi.

Tämä on aivan luonnollista, ja sentähden voimme kysyä: onko näissä asioissa jotain salaista puolta? Onko näissä seikoissa, kuten kuninkaan perinnöllisyydellä, apostolisessa suksessionissa,

piispain ja pappien vihkimyksessä, jotain semmoista salaista, sisäistä, näkymätöntä, joka jotain merkitsee?

—

Ensi sunnuntaina koetan esittää näiden asioiden okkultista puolta ja millä tavalla me voimme niitä asioita arvostella.

* * *